

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2014**

Uparuaaneq

5.2 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat. Suliamut atatillugu pisortaqatigiit nanertuutaasumik qisuariaateqarneranni aalajangiinermik oqartarneq. Allanit ikiorteqarsinnaatitaaneq

Ulluunerani paaqqinniffinni pisortat pingasut allakkanik ammasunik tusa-gassiuutinut nassiussisimanerannut allakkanilu taakkunani K Kommunip ul-luunerani paaqqinniffinnut tunngasunik allannngortitsinissamik pilersaarutaa-

nik isornartorsiuisimanerannut atatillugu K Kommunip uparuaasimanagera eqqartuussissuserisup D-p kattuffimmut F-imut sinniisuusup Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq K Kommuni pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pillugu malittarisassanik unioqqutitsisimanngitsoq. Pisortat taakku "inuinnartut" pinnatik sulinerminnulli atatillugu oqaaseqaateqarsimanagerat Ombudsmandip tamatumani pingaartillugu isiginiarpaa.

Ombudsmandip K Kommuni tamatumunnga peqatigitillugu matumani isumaqatigaa, tassalu uparuaanerit pineqartut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut isigineqarsinnaanaviannngitsut, taamaattumillu inatsimmi tassani malittarisassat atorneqassanatik. Uparuaanerit atorfeqartitaanermit pisinnaatitaaffinnik allannngortitsisuunnginnerat taamaallutillu atorfeqartitaanermut tunngasuni nanertuutaasumik toqqaannartumillu sunniuteqartuunnginnerat Ombudsmandip tamatumani pingaartillugu isiginiarpaa.

Ombudsmandili isumaqarpoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku sulinermit atatillugu oqaloqatigiinnerni uparuaaviusuni illersorteqarsinnaatitaanngitsut K Kommunip isumaqarnera ajuusaarnartuusooq. Oqaloqatigiinnerni illersortimik ilaqarnissamut periarfissaqarnera K Kommunip pisortanut taakkununnga ilitersuutigisimasariaqaraluarppaa (oqaaseqaat 24. april 2014-imeersoq 2011-320-0001-imik j.normoqarpoq).

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut, A, B aamma C K Kommunimi ulluunerani paaqqinniffinnut tunngasuni allannguutissatut eqqarsaatigineqartut arlallit tunngavigalugit allakkanik ammasunik imaattunik imalinnik tusagassiuutinut 18. august 2011-mi nassiussisimapput:

"Meeqquerivinni aqutsinerup allannngortinnissaanut suliaq pillugu tamanut allakkiaq.

Meeqqueriviit aqunneqarnerannik allannguiniarneq pisortaasunut nalunaarutigineqarpoq januar 2011, tusagassiuutigut eqqartorneqaqaluni, aqutisup ataatsip meeqqueriviit tallimat-arkinillit ingerlatissagai saqqummiunneqarluni.

Tusagassiutini eqqartornerata kingorna meeqquerivinni pisortat suleqatiserineqarput, allannguiniarnermut pilersaarusiornissamik, siunnersortit qallunaat marluk peqatigalugit, suliasat agguarneqarput eqimattanut sisamanut, qulequttat arfineq pingasut suliarineqartussaallutik, pisortaat namminneq soqutigisatik aallaavigalugit suliasanut inissisorlutik sulisinneqarput qaammatit sisamat atorlugit.

Pisortaatugut assut nuannersumik suliat allat tunuartillugit aalajaalluta suliat ingerlallutigit.

Massakkut killiffik.

Suliat tunniunnerisa kingorna fagchefip ataatsimeeqatigineqarnerani paasineqarpoq eqimattat suliaat illoqarfimmi X-imi piorsaanermik ingerlatsivimmi isumassarsiatut toqqorsivimmuut inissinneqaannassasut, allannguiniarnermik suliaq saqqummiunneqaqqaarneratut iluseqarluni ingerlanneqarmat.

Pisortaatugut suliasat allat tamaasa unitsillugit nukippassuit atorlugit suliarisimasagut qatangiinnarput.

Illoqarfimmi X-imi pisortaatugut ernummatigut allakkatigut ammasutigut saqqummiunniarpagut makkuusut:

Meeqquerivinni pisortat ikilineqarniartut, massakkut pisortassarsiornerit uninngatinneqarput tullersortaatut atorfinitsinneqaannartalerlutik, aammalu pisortat sulisunut ilanngunneqassasut allaffimmi ullup affaa, affaalu meeqqani sulisartussatut siunniunneqarsimalluni.

- Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut aamma ernummatigaavut.
- Taakku qaqugukkut piffissaqarfissavavut. Qanoq iliorluta malinnaavigissavavut?
- Suleqatigiit ineriartortinnissaannut il.il. qaqugu piffissaqalissaagut?
- Uagut pisortatut inini sulisassagutta ulluunerani paaqqinniffimmi suliasat tamaasa qanoq iliorluta malinnaavigissavavut?

Unaannaq eqqarsaatigalugu peqqussummi nr. 10-mi, 5. december 2008-meersumi § 17 K Kommunip illoqarfimmi X-imi unioqutippaa.

Massakkumut pisortat pisortaagallartutullu ataasiakkaatut tusartakkagut ernumalersitse-qataasut saqqummerput pisortat allannguiniarneq pillugu ataatsimiinneranni ulloq 18. august 2011.

Imaattut:

Tullersortitut atorfinitsinneqarsimasut pisortatut atorfinissinnaanngitsut aqutsinerup allanngortinnissaa pissutaatinnearluni, kiisalu fagchefip oqaatigisimagaa pisortanik so-raarsitsineq ingerlanniarlugu augustimiit novemberimut, nutaatut områdelederilerlugit ingerlatsinissaq aallartinniassammat.

Aammalu meeqqeriviit tallimat-arfinillit ataatsimik aqutsisoqalerpata sulisunik napparsimasoqarpat meeqqeriviit arlaanniit amigaateqartumut nuussineq/atukkiineq pisinnaaniassammat.

Ernummataavortaaq taassuma kingunissaa, meeqqerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut ullumikkut amigaataaqisut suli ikileriaqqinnissaat.

Politikerit oqariartuutaat meeqqat sipaarfigineqassanngitsut malinneqarani killormuuanik illoqarfimmi X-imi pisoqalermat.”

Allakkat ammasut taakku “Illoqarfimmi X-imi meeqqerivimmi pisortat”-nit at-siorneqarsimapput.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaata pingasut taakku “qulaajaaniarluni oqaloqati-giinnernut” 2011-mi septemberip qaammataata aallartinnerani aggeqquneqarput.

Oqaloqatigiinnerni taakkunani pisortat pingasut taakku tamarmik immikkut uparuarneqarput.

Taamatut uparuaanernut taakkununga pingaarnertut tunuliaqutaasoq tassaavoq kommuni isumaqarmat ulluunerani paaqqinniffiit pisortaata kommunimut saaffiginninnatik tusagassiutinut saaffiginninnermikkut ilumoorfiginninnginnermik takutitsisimasut, matumani allakkani ammasuni toqqaannartumik eqqunngitsunik kukkusunillu paasissutissiisimallutillu unnerluussisimanerat kiisalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pissusilersornermikkut ingerlataq naalakkersuinikkut suliniutigineqartoq pillugu suleqataajumanngininnerminnik takutitsisimanerat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. B aamma C eqqarsaatigalugit uparuaaneq matuminnga

aammattaaq tunngavilersorneqarpoq, tassalu kommuni isumaqartoq taakku kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasia piaaralutik malinniarsimangikkaat.

Eqqartuussissuserisq D ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa kattuffiata F-ip eqqartuussissuserisua uannut allakkatigut 14. september 2011-meersutigut ilanngusartalitsigut naammagittaalliorpoq. Eqqartuussissuserisup D-p allakkamini ilaatigut oqaatigaa paasinninnini unaasoq meeqqanut suli atualinnngitsunut perorsaaniikkut ineriartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit peqqussut kommunip sumiginnarsimagaa, suliama illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat allat uparuaanermi malinneqarsimangitsut ulluuneranilu paaqqinniffiit pisortaasa kiffaanngisuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerit innarlerneqarsimasoq.

K Kommunip suliama allagaatit uannit qinnuigineqarnermigut allakkatigut 3. november 2011-meersutigut nassiuppai. Kommunip allakkamini ilaatigut makku oqaatigai:

“Aallarniutigalugu kommunip malugeqqussavaa uparuaatigineqartutut taaneqartut sulinermit tunngasutigut inatsiseqartitsinikkut oqartussaasunit suliarineqarnissaat F-ip qinnutigisimangimmagu, soorlu tamanna F-ip pingaarnertut isumaqatigiissutaani kapitali 5-imi aalajangersarneqartoq.

Kommunip paasinninnera unaavoq uparuaanerit taaneqartut sulisunut siunissami suleqatigiinnissamut naatsorsuutigineqartutut aqutsinikkut erseqqissaataasut kiisalu kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasiata imaanik erseqqissaanerisut.

Taamaalilluni sulineq pillugu oqaloqatigininneq pineqanngilaq. Kommunip paasinninnera unaavoq aqutsinikkut erseqqissaanerit taamaattut aqutsinnaatitaanerup ataani inissisimasuusut, aalajangiinerillu pineqanngimmata illua'tungiusup sinniisoqarnissaanut periarfissaqassanngitsoq.

Ataatsimiinnerit uparuaavusut imaqarniliarineqarneranni atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi kinguneqartitsisoqarnissaanik ersertoqanngilaq. Aammattaaq oqaloqatigiinnissamut aggeqqusinermi arlaatigut kinguneqartitsisoqarnissaa taaneqanngilaq. Taamaalilluni kommunip paasinninnera unaavoq ingerlatsinermi iliuuseqarneq pineqanngitsoq, tassami aalajangiisoqanngimmat, tak. inatsimmi nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi [suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi] § 2.

Kommuni sulisut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerannik killiliinissamik sukkulluunniit siunertaqarsimangilaq. Kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasianik sulisunut pineqartunut erseqqissaanissaq taamaallaat pineqarpoq.

Justitsministeriaqarfiup sulisut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerat pillugu ilitersuutaa 14. september 2006-imeersoq [tassaassagunarpoq ilitersuut nr. 87, 14. september 2006-imeersoq, uanga oqaaseqaatiga] kommunip atortarpaa sulisut ataasiakkaat kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaaneranni killissat ilitersuutigineqaraangata.

Ulluunerani paaqqinnittarfinnik allanngortiterineq pillugu inaarutaasumik aalajangiisogarsimangilaq. Taanna ingerlasoq 9. oktober 2011-mi unitsinneqarallarpog.

Taamaattorli kommuni naliliivoq siunnersuut suliarineqartoq Inatsisartut peqqussutaata nr. 10-p, 5. december 2008-meersup [meeqqanut suli atualersimangitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqerooruteqartarneq pillugu peqqussutip] killissarititaasa iluanniittoq. Tamanna Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaani 24. oktober 2011-meersumi tunngavilersuutigineqarpoq.

Kommuni aammattaaq isumaqarpoq peqqussummik taaneqartumik unioqqutitsisoqarpat tamanna siullertut Nakkutilliisoqarfiup pisinnaatitaanerata ataaniittoq, tak. inatsimmi nr. 22-mi, 18. november 2010-meersumi § 57.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p K Kommunip allagai 3. november 2011-meersut pillugit oqaaseqaatini allakkatigut 4. februar 2013-imeersutigut saqqummiuppai. Eqqartuussissuserisup D-p ilaatigut oqaatigaa paasinninnini unaasoq oqaloqatigiinnerit pineqartut tassaasut sulineq pillugu oqaloqatigiinnerit, uparuaanerillu pineqartut tassaasut ingerlatsineq aamma atorfinitsitsisarneq pillugit inatsiseqartitsinerit tunngavigalugit aalajangiinerit. Eqqartuussissuserisup D-p manna aamma aalajangiuserisup, tassalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pineqartut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat kommunip inatsisinik unioqqutitsilluni mattussimagaa, taamaalillunilu manna atortussaattillugu, tassalu taakku kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerisa annikillilerniarnissaanut periarfissaqanngitsoq, pisortammi taakkua suliaminnut attuumassuteqartunik ernummatigisatigut oqaatigisimammattigit. Kiisalu allanngortiteriniarluni pilersaarutitut eqqarsaatigineqartut suliassaqarfimmi tassani inatsisiliornermik unioqqutitsisuusut eqqartuussissuserisup D-p aalajangiuserisup.

K Kommuni allakkatigut 12. august 2013-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Kommuni qinnuigaara pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik mianerinninneq pillugu apeqqut kommunip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa uparuarneqarnissaannik isumaliutersuutaani ilaatinneqarsimanersoq – taamaappallu qanoq annertutigisumik ilaatinneqarsimanersoq – oqaaseqaatimini iserfigeqqullugu. Kommunimut allakkanni ilaatigut makku aamma oqaatigaakka:

“[...]”

2. Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku, paaqqinnittarfiuteqarnermut tunngasut pillugit allangortiterinissamut atatillugu tusagassiuutitut saaffiginnissimanerisa ilaatigut malitsigisaanik “qulaajaanissaq” pillugu oqaloqatiginnikkiartoqquneqarsimasut malugaara, aamma pineqartut oqaloqatiginninnerni taakkunani ilaatigut ilumoorfiginninnginneq suleqataajumanginnerlu pissutigalugit tamarmik uparuarneqarsimasut, oqaloqatiginninnerni imaqnarniliat takukkit.

Aammattaaq kommunip allagai 3. november 2011-meersut tunngavigalugit malugaara K Kommunip una paasinninnerigaa, tassalu sulinermit tunngasumik oqaloqatiginninnerit pineqanngitsut, oqaloqatiginninnerilli (taamaallaat) “siunissami suleqatigiinnissamik naatsorsuutiginninneq pillugu aqutsisoqatigiit sulisunut erseqqissaanerit, kiisalu kommunip tusagaassiuutit eqqarsaatigalugit periaasiata qanoq imaqarnera pillugu erseqqissaanerusoq”.

Oqaloqatiginninnerit sulineq pillugu oqaloqatiginninnerunnginnerannik K Kommunip innersuussinera imatut paasivara oqaloqatiginninnerni naalasseriitsuliornermut tunngasut pineqanngitsut, kisiannili pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliineq pineqartoq. Tamatuma malitsigisaanik tamanna imatut paasivara uparuaanerit taamaallaat pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliinerusut, naalasseriitsuliornermullu tunngasuunngitsut.

Kommuni qinnuigaara tamanna pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

3. Uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut K Kommunip isiginngikkai malugaara.

Uparuaanerit eqqarsaatigalugit paaqqinnittarfinni pineqartuni pisortanut nanertuutaasumik pineqaatissiinertut isigineqartariaqarnerat - taamatut nalunaarutigineqarnerattut - innersuussutigalugu kommuni qinnuigaara taamatut paasinninneq pillugu itisileeqqullugu.

Aammattaaq kommuni qinnuigaara oqaloqatiginnineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik inernilerneqarsinnaasoq taamaallaat pineqartillugu suliame illua'tungiusoq illersuisoqarsinnaatitaasoq kommunip paasinninnerineraa sukumiinerusumik nassuiaqqullugu.

4. Unga paasinneqqaarnera unaavoq paaqqinnittarfinni pisortat pineqartut tusagassiuutitut saaffiginninnerminni inuttut namminneq oqaaseqaateqarsimasut kommunilu sinerlugu oqaaseqaateqarsimangitsut K Kommuni isumaqartoq.

Kommuni qinnuigaara tamanna pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

Paaqqinnittarfinni pisortat inuttut namminneq oqaaseqaateqarsimasut kommuni isumaqarpat kommuni qinnuigaara kommunimi atorfeqartitaasut – inuttut namminneq oqaaseqaateqartarnerannut atatillugu – kommunip tusagassiuutitut tunngasuni periaasianut pituttugaasut kommuni isumaqarnerasoq (taamaappallu qanoq pingaartinneqartigisumik) nassuiaqqullugu.

5. Uparuaanernut tunngavilersuummit erserpoq taakkua ilaatigut oqaatigineqartut paaqqinnittarfinni pisortat pineqartut tusagassiuutitut saaffiginninnerminnut atatillugu toqqaannartumik eqqunngitsunik kukkusunillu paasissutissiillutillu pasilliuteqarsimaneerat pissutigalugu.

K Kommuni qinnuigaara paasissutissiinerni taakkunani toqqaannartumik eqqunngitsuunerakkat kukkunerunerakkallu sordiaanerit pillugit sukumiinerusumik nassuiaqqullugu.”

K Kommuni suliaq pillugu oqaaseqaammunik allakkatigut 9. december 2013-imeersutigut saqqummiussivoq. Allakkanit taakkunannga ilaatigut makku erserput:

“[...]

2) pillugu

K Kommunip paasinninnera unaavoq uparuaanerit aqutsisunit sulisunut (taamaallaat) erseqqissaassutaasut siunissami suleqatigiilluarnissamik naatsorsuutiginninneq pillugu kiisalu kommunip tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasiata imarisaanik erseqqissaanerusut.

Kommuni isumaqarpoq taamatut uparuaaneq atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu pineqaatissiinerunngitsoq, taamaallaalli pisortap naammaginangitsumik pissusilersornertut misigisaanik aamma sulisup siunissami qanoq pissusilersortarnissaanik oqaatiginninneq.

Taamaattumik oqaloqatiginninnerit uparuaanerillu taamaallaat pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliinerusutut paasinninneq eqqortuuvoq.

3) pillugu

Soorlu oqaatigineqareersoq kommunip paasinninnera unaavoq uparuaaneq atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu pineqaatissiinerunngitsoq aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunngitsoq. Kommuni isumaqarpoq aqutsisunit erseqqissaanerit taamaattut inatsiseqartitsinikkut aqutsinermut ilaasut, taamaattumillu uparuaaneq suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamik piumasaaqateqarfiumngitsoq.

Kommunip sulisup atorfeqartinneqarneranut nanertuutaasumik kinguneqartitsisinnasumik suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaaqaarani aalajangiisinnaannginnini ilisimalluarpa.

Uparuaanertulli/inissiinertulli nipilimmik oqaloqatiginninneq pineqaraangat kommuni naliliisarpoq inummik illersuisussamik peqateqarnissaq imaluunniit tusarniaanissamut aallaavitut tunngavissaqanngitsoq, tassami atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsinikkut aalajangiineq pineqartanngimmat. Kommunip paasinninnera unaavoq illua'tungiusoq aat-saat illersuisoqarsinnaatitaasoq oqaloqatiginninneq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik inernilerneqartoq pineqaraangat.

4) pillugu

[...]. Kommunip erseqqissumik paasinninnera unaavoq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku K Kommuni sinnerlugu atorfilittut oqaaseqaateqarsimasut. Tamanna erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, tassami paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku "Illoqarfimmi X-imi ulluunerani paaqqinnittarfinni pisortat"-ut atsiorsimammata – tamatum a inuttut namminneq atsiorsimangitsut kommunimili atorfeqartitaasutut atsiorsimasut erseqqissumik takutippaa.

Kiisalu allakkat tamanut ammasut, sulisut ilaata e-mailikkut sulinermi adressianit, nammineq e-mailikkut adressiunngitsukkut, tusagassiutunut nassiunneqarsimasut aamma piupput.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku inuttut namminneq oqaaseqaateqarniarunik tamanna allakkatigut erseqqissumik ersersinneqarsimasariaqaraluarpoq.

Taamaattumik kommunip nalornissutigineqarsinnaanngitsumik paasinninnera unaavoq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku kommunimi atorfilittut oqaaseqaateqarsimasut, taamaattumillu kommunip tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasianik kiisalu atorfinitsinneqarnerup malitsigisaanik ilumoorfiginnittussaataitanermik malinnittussaallutik.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku pilersarusiorluni suliaqarnermi ilaapput, tamannalu aqutigalugu ingerlatat ingerlanneqarnerannik suullu allat oqallisigineqarsinanerannik ilisimasaqarluartuullutik. Allakkani tamanut ammasuni paasissutissarpiaat, pilersarusiorluni suliaqarnermi ilaanerminni taamaallaat ilisimalersimasatik, pillugit oqaaseqaateqarput. Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku oqaaseqaateqarput kommunalbestyrelsi inaarutaasumik suli aalajangiinngitsoq.

Kommuni erseqqissumik isumaqarpoq aalajangiiniarnermi sulinerup nalaanut atatillugu atorfeqartup nammineq suliassaqarfii pillugit pissutsit pillugit oqaaseqartarnissami tunuarsimaartoqartariaqartoq, pingaartumik nammineq qitiusumik inissisimaffeqaraanni aamma aalajangiineq suli pitinnagu. Taamaalluni tamanna paaqqinnittarfiit pisortaanut pingasunut taakkununga aamma atuuppoq.

Pisortatut oqartussaasuni atorfilittut innuttaasut allat tamaasa assigalugit oqaaseqarsinnaatitaanerat kommunip ilisimavaa. Taamaakkaluartorli atorfillip suliffimminut ilumoorfiginninngitsutut iliornani qanoq oqaaseqartarnissaa killissaqartinneqarpoq. Taamaattumik kommunip atorfillip erseqqissumik inuttut nammineq oqaaseqaateqarneranik pisumi suliffinilu sinnerlugu oqaaseqarneranik pisumi immikkoortitsilluni isiginnittarpoq.

Taamaalluni suliama matumani pineqartumi pilersarusiamut massakkut ingerlanneqartumut paaqqinnittarfiit pisortaasa oqaaseqarsinnaatitaanerannut naleqqiullugu isigininneq pingaartinneqarneruvoq. Pingaartumik tamanna pivoq pilersarusiatut suliap qanoq inernilerneqarnissaanik naalakkersuinikkut suli aalajangiisoqannginnera pissutigalugu.

5) pillugu

K Kommuni [Ombudsmandip] qinnuigaa paasissutissiinerni taakkunani toqqaannartumik eqqunngitsuunerakkat kukkunerunerakkallu sorphaaneri pillugit sukumiinerusumik nassuiaaqqullugu.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku tusagassiutitigut tamanut ammasumik allakkaminni pissutsit pingaarutillit pillugit paasissutissanik eqqunngitsunik arlaleriarlutik saqqummiussipput. Oqaaseqaat eqqunngilluinnartoq siulleq imaattunik oqaasertalersorneqarpoq: “Suliat tunniunnerisa kingorna fagchefip ataatsimeeqatigineqarnerani paasineqarpoq eqimattat suliaat illoqarfimmi X-imi Piorsaanermik Ingerlatsivimmi isumasarsiatut toqqorsivimmut inissinneqaannassasut, allannguiniarnermik suliaq saqqummiunneqaqaarneratut iluseqarluni ingerlanneqarmat.” Immikkoortup tulliani uiggiullugu imaattunik oqaasertaliipput: “Pisortaaugut suliaasat allat tamaasa unitsillugit nukkippassuit atorlugit suliarisimasagut qatangiinnarput.”

Kommuni taakku pillugit imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

Suleqatigiikkuutaat suliaminnik tunniussinerisa kingornatigut suleqatigiikkuutaanut suliaqartunut tamanut paasissutissiissutigineqarpoq isumassarsiassanik ujarlerfissamik pilersitsisoqartoq. Pilersaarusiatus sulianik aqutsisoqatigiit paasisimavaat suleqatigiikkuutaatut suliaqartut ilaasa suliaasartik kukkusumik paasisimagaat, pineqartussanillu pilersaarusiatus sulianik suliaqartut aqutsisoqatigiillu paasinarsaqqusimasaannik suliaqarsimanatik, taamaattumillu inerniliinerit pilertortumik atorneqarsinnaasimanngillat, isumassarsiassatullu ujarlerfissamut tassunga toqqorneqassallutik kingusinnerusukkut atorneqarsinnaassagunarnerat eqqarsaatigalugu. Taamaalluni suleqatigiikkuutaatut suliaqartut suliaasa toqqorsivimmut toqqorneqarniarneqarneragaanerat eqqortuunngilaq. Suleqatigiikkuutaatut suliaqartut suliaasa ilaannaat kisimik pineqarput, tamannalumi pillugu suleqatigiikkuutaatut suliaqartuni ilaasut tamarmik aamma paasitinneqarput.

Aammattaaq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allakkaminni tamanut ammasuni oqaatigaat ernummateqarlutik. Oqaaseqaataat imaattunik oqaasertalorneqarpoq: “Illoqarfimmi X-imi pisortaaugut ernummatigut allakkatigut ammasukkut saqqummiunniarpagut makkuusut...”

Allakkani tamanut ammasuni immikkoortut tulliuttut aalajangiisoqareersimaneranik atuaasumut erseqqissumik paasititsipput, tamannalu toqqaannartumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngilaq, paaqqinnittarfiillu pisortaat pingasut taakku tamanna aamma namminneq ilisimalluinnarpaat.

Paaqqinnittarfinni aqutsisut pingasut taakku aamma imaattunik oqaasertaliipput: “Unaannaq eqqarsaatigalugu peqqussummi nr. 10-mi, 5. decemberimeersumi § 17 K Kommunip illoqarfimmi X-imi unioqutippaa.”

Kommuni tamanna pillugu imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

Tamanna erseqqivissumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngitsumik paasissutissiine-ruvoq. Qulaani taaneqareersutut piffissami pineqartumi naalakkersuinikkut sulii aalajangiisoqanngilaq, aamma inatsimmik qulaani taaneqartumik kommunip unioqqutitsine-
ranik pasilliineq kukkunerulluinnarpoq.

Naggasiullugu paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allakkaminni tamanut amma-
suni paasissutissiissutigaa “fagchefip oqaatigisimagaa pisortanik soraarsitsineq ingerlan-
niarlugu augustimiit novemberimut...”

Tamanna toqqaannartumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngilaq, tassami fagchefip
piffissami pineqartumi piffissaliussassatut iliuuseqarnissatullu pilersaarusiaq eqqarsaati-
galugu eqimattatut suliaqartunut taamaallaat paasissutissiissutigimmagu aqutsisut ataa-
siakkaat atorfinitsinneqarnerannut allakkani pineqartunik allannngortitsisoqarsinnaasoq.
Tamannalu aatsaat pissasoq ilusilersukkat nutaajusinnaasut erseqqissaatiginiarlugit su-
liassaqarfinnik aqutsinissaq pillugu siunnersuut atuutsilersinneqassappat. Taamaalilluni
paaqqinnittarfinni pisortanik soraarsitsinissaq pillugu sunilluunniit oqaatigisaqartoqar-
simannngisaannarpoq.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allagaat tamanut ammasut ataatsimut isigalu-
git toqqaannartumik kukkuneranik eqqunngitsunillu paasissutissiinernik taamatut ulik-
kaarput, allakkanik atuaasumut suliamik kukkusumik paasinnilersitsisinnaasunik.

Taamaattumik naggasiullugu erseqqissarneqassaaq kommuni paaqqinnittarfiit pisortaasa
pingasut taakku kommunimi atorfilittut oqaaseqaateqarsimanerattut isiginnimmat,
aamma toqqaannartumik kukkusumik eqqunngitsumillu paasissutissiinermikkut kom-
munimut ilumoorluartuunngilluinnartumik iliuuseqarsimasut. Taamaattumillu kom-
munip aqutsisinnaatitaalluni aalajangiuisimaannarpaa, uparuaaninilu aamma aalajangi-
simallugit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p e-mailikkut 22. april 2014-imeersukkut nalunaarfigaa-
nga suliaq pillugu amerlanerusunik oqaaseqaatissaqarani.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killissarititaasut pillugit apeqqut samminiarlugu aalajangerpunga (immikkoortoq 2). Apeqqutip taassuma suliarineranut atatillugu uluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku pillugit suliat kommunip su-

lianik suliarinnineq eqqarsaatigalugu eqqortumik iliuuseqarfigisimanerai aamma misissorpara (immikkoortoq 3).

2. Oqaaseqaatit suussusii

Pisortani atorfeqartitaasut innuttaasutut allatulli Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-imi aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissummi artikel 10-mi kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarput.

Aalajangersakkanit taaneqartunit ersertutut kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq piumasaqaatitaqanngivissunngilaq. Taamaalilluni kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq aalajangersakkatigut taakkunatigut aukerineqartoq aalajangersimasutigut killissalersorneqarsinnaavoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngiissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu inatsiseqartitsinerup pisariitsumik eqikkarniarnera ajornakusoortuuvoq, matumani kiffaanngiissuseqarnermi tassani killissaliussat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Pisortanili atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit sulinermut atatillugu kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pingaarnertigut isigalugu nipangiussisussaatitaaneq tunngavigalugu killissalersorneqartutut isigineqartariaqarpoq (ass. tak. suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1 aamma imm. 3 kiisalu §§-it 52-imit 54-imit), iluoorfiginnittussaatitaaneq (tak. Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 237 tulliilu) aamma atorfimmuut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaat (tak. Anders Jørgensenip atuakkiaani “Decorumkravet for præster”-mi 2011-meersumi quppernerit 74 tulliilu, innersuussutitallit) tunngavigalugit. Kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi suliamut atatillugu oqaaseqaatinik taaneqartartut aammattaaq pineqartunut ilaatinneqarput, tassa oqaaseqaatit suliamut atatillugu oqaatigineqartut (tullii ingerlaannaq takukkit).

K Kommunip uannut oqaatigaa kommunip paasinninnera unaasoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku allakkamikkut ammasutigut kommuni sinnerlugu – tassa suliamut atatillugu - oqaaseqaateqarsimasut, kommunilu ta-

matuma nassatarisaanik paaqqinniffiit pisortaannik taakkuninnga uparuaanissaminut pisinnaatitaasoq.

Sulinermut atatillugu oqaaseqaatit Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-ikkut illersugaanngillat, tak. aalajangersakkap oqaasertai, aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi artikel 10-kkut illersugaanngillat, tak. pisortani atorfeqatitaasut eqqarsaatigalugit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq nalunaarsinnaatitaanerlu pillugit isumaliutissiisummi 1472/2006-imi qupperneq 98 kiisalu ass. Folketingip Ombudsmandiata 1982-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 199 tulluilu. Taamaalilluni oqartussaasoq sinnerlugu kia oqaaseqaateqarsinnaanera pillugu malittarisassanik aalajangersaanissaminut oqartussaasoq periarfissaqarpoq, matumani oqaaseqaatit taamaattut eqqarsaatigalugit tunaartarisassat sukumiinerusut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Kinguleruttoq tassaavoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat allakkamikkut ammasutigut – K Kommunip oqaatigisaatut – suliamut atasumik oqaaseqaateqarsimanersut misissuinissaq.

Allakkat ammasut taakkua “Illoqarfimmi X-imi meeqqerivinni pisortat”-nit atsiorneqarsimanagerat K Kommunip uannut ilaatigut innersuussutigaa. Ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq “Illoqarfimmi X-imi pisortasugut”-mik oqarneq allakkani arlaleriarluni atorneqarsimammat, oqaaseqaatigiillu imaattunik imallit aamma ilaallutik: “Illoqarfimmi X-imi pisortasugut ernummatigut allakkatigut ammasutigut saqqummiunniarpagut makkuusut:”

Østre Landsretsip eqqartuussummi 6. december 2004-meersumi (“Ugeskrift for Retsvæsen”-imi 2005-imeersumi quppernemi 1089-imi tulliinilu naqinneqartumi) oqaatigaa atuarfiup pisortaata atuartartut allagaanni atorfimmi taaguutaa (suliffinilu) ilanngullugit atsiorsimanagerata manna nassatarigaa, tassalu taassuma kommunimi atuarfiup pisortaatut atorfini tunngavigalugu taamalu suliamut atasumik oqaaseqaateqarluni oqaatigisimagaa.

Suliamut atasumik oqaaseqaateqartarnerit eqqarsaatigalugit taamaassorinninnerit periaatsillu innersuussutigalugit, matumani Østre Landsretsip eqqartuussutaa immikkut taaneqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, isumaqarpunga K Kommunip imatut isumaqarneranik isornartorsiuinissannut tunngavissaqarnanga,

tassalu allakkat ammasut pineqartut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pineqartut kommunimi pisortaanerinit ilaatillugit saqqummiunneqarsimasut.

Allakkat ammasut taakkua suliamut atatillugu saqqummiunneqarsimasutut isigineqartariaqarnerisa manna nassataraat, tassalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa qanoq oqaaseqaateqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu kommunu naalakkiuteqarnissaminut tamakkiisumik piginnaatitaasoq.

Tusagassiuutinit oqaaseqaatit (politikkimut tunngasut) borgmesterip ataatsimii-titaliallu siulittaasuisa susassaqtut saqqummiussinnaagaat kiisalu oqaaseqaatit allat (aqutsinermut tunngasut) pisortaanerit (direktørit) pisariaqarpallu – pisortaaneg susassaqartoq isumaqatigiissuteqarfialugu – immikkoortortani ataasiakkaani pisortat saqqummiussinnaagaat K Kommunip “K Kommunimi tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasia”-ni marts 2011-meersumi aalajangersimavaa.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa kommunip tusagassiuutinit tunngasut pillugit malittarisassai unioqutereermatigit kommunip uparuaanermigut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaanut suliamut tunngatillugu suliniuteqarsimanerata isornartorsiornissaanut pissutissaqarnanga isumaqarpunga. Aamma oqaatigaara ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pingasut taakkua allakkat ammasut kommunimut toqqaannartumik isornartorsiuisut imarisaasa kommunip isumaanik tamakkiisumik takussutissiisuunnginnerat ilisimareersimassagaat.

3. Kommunip suliamut tunngasut pillugit sulianik isumaginninnera

3.1 Aallaqqaasiut

Immikkoortumi 2-mi oqaatigineqartutut isumaqarpunga K Kommunip allakkanut ammasunut atatillugu uparuaanermigut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaanut pingasunut taakkununga sulianut atatillugu suliniutinik aallartitsisimanagera pillugu isornartorsiorsinnaaneranut tunngavissaqarnanga.

Taamaalilluni kinguleruttoq tassaavoq kommunip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pillugit sulianik suliarinninnerata malittarisassanut atuuttunut ilumut naapertuuttuuneranik naliliinissaq.

3.2 Oqaloqatigiinnerit pissusii

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaannik pingasunik taakkuninnga oqaloqatigininnerit suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerunatik taamaallaat “aqutsisoqatigiinnit erseqqissaatinik” saqqummiussinissaq siunertaralugu “qulaajaaniarluni oqaloqatiginninnerunerat” K Kommuniip suliap ingerlanerani atortussaattippaa.

Suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerit pineqanngitsut kommuni sooq isumaqarnerisooq uannut paasiuminaappoq. Imaassinnaavoq kommunip manna paasininnerigaa, tassalu oqaloqatigiinnerit taamaattut naalasseriitsuliortoqarnera pisutigalugu qisuariaatinik (pineqaatissiissutinik) inernilerneqarnissaat naatsorsuutigisariaqarpat aatsaat suliamut atatillugu oqaloqatigiinnerit pineqartartut, tak. kommunip uannut allagai 9. december 2013-imeersut.

Oqaloqatigiinnerit pineqartut suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerunngitsut kommunip isumaqarnera uanga paasinninnera malillugu kukkulluinnartuuvoq.

Oqaloqatigiinnerit ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa ataasiakkaat taakkulu qullersarisaasa akornanni ingerlanneqartut pissutsinut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa suliaannut tunngasuupput. Uanga paasinninnera unaavoq oqaloqatigiinneq taamaattunik imalik sulisup qullersarisaatalu sualuit pillugit oqaloqatigiinnerannit, soorlu suliap piaareersarneqarnera pillugu oqaloqatigiinnermit, allaasoq suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerusutut erseqqilluinnartumik isigineqartariaqartoq. Finansministereqarfiup sulisoqarnermik aqutsinermi ilitersuusiani immikkoortoq 29.2.2.4 tamatumunnga atatillugu innersuussutigaa.

3.3 Uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut naliliivigineqarnerat

Oqaloqatigiinnerit suliamut tunngasutut oqaatigisariaqarnerat immuni uparuaanerit taakku inatsiseqartitsinikkut qanoq naliliivigineqarnerannut sunniuteqanngilaq. Apeqqutip taassuma naliliivigineqarnerani uparuaanerit imarisaat, matumani uparuaanermut tunuliaqutaasoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sukumiinerusumik isiginiarneqartariaqarput.

Uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut naliliivigineqarnerannik oqarnermi pineqarpoq uparuaanerit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi (suliamut tunngasutigut) nanertuutaasumik qisuariaatitut qanoq inissisimanerat. Tassa imaappoq uparuaanerit naliliinernik tunngaveqarnerisut naalasseriitsuliornerluun-

niit pissutigalugu iliuuserineqarnersut kiisalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunersut taamaattuunnginnersulluunniit. Pissutsit taaneqartut marluk taakku imarisamikku arlaatigut ataqatigiinneqarput.

Uparuaanerit naliliinermik tunngaveqarnersut imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarnerunersut apeqqummi uparuaanerit suna tunngavigalugu pisimangersut aalajangiisuvoq, ilaatigullu uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut sunik nassataqarnersut. Naliliineq tunngavigalugu qisuariarneq tassaavoq sulisitsisup nalinginnaasumik aqutsisinnaatitaanerata saqqummenera, suliffiup nalinginnaasumik ingerlanera, matumani suliassanik isumaginninnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, qulakkeerniarlugu, naalasseriitsuliornerli pissutigalugu qisuariarneq (pineqaatissiineq) tassaalluni sulinnermut atatillugu unioqqutitsiniviup (soorlu atorfeqartitaasup nipangiussisussaataaernerik unioqqutitsinerata) atorfeqartitaasumut annikinnerpaaffiatigut mianersuaalliornerit tutsinneqarsinnaasup kingunerisaanik qisuariarneq. Suliamut atatillugu qisuariaatip naliliinermik imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariarnermik tunngaveqarneranik apeqqut suliap sulinnermut tunngasup qanoq suliarineqarnissaanut kiisalu suliamut atatillugu qisuariaatip inatsiseqartitsinikkut qanoq sunniuteqarnissaanut aalajangiisuusinnaavoq; soorlu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu suliamut tunngasumik qisuariaat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu tamatigut aalajangiinerusartussaavoq, taamaattumillu inatsimmi tassani aalajangersakkat taamatut qisuariaateqarnermi malinneqassallutik.

Uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunersut apeqqummi kommuniip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pillugit sulianik eqqortumik suliarinnissimanersoq aalajangiisuusumik sunniuteqarpoq. Uparuaanerit aalajangiinertut isigineqartariaqarpata inatsimmi tassani aalajangersakkat soorunalimi atorneqassapput, taamaallilluni tak. inatsimmi tassani § 2, imm. 1, tassuunani aalajangersarneqarmat inatsit sulianik ingerlatsinermi oqartussaasumit aalajangiivigineqartunut aalajangiivigineqartussanulluunniit suliarinninnermut (taamaallaat) aallaavittut atuuttoq. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu suliami aalajangiissamaarnerit eqqarsaatigalugit illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq, aalajangiinernik tunngavilersuisarneq, suliami illua'tungiusup allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanera il.il. pillugit malittarisassat aalajangersarneqarsimapput.

Uparuaanerit pineqartut naliliinermik tunngaveqartut suliassallu suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerup avataanniittut K Kommuni atortussaattippaa. Kommuni aalajangiisarnermik oqartarnermik paasinninnerup taassuma pissusissamisoorumik kingunerisaanik ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku pillugit suliani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimangilaq.

Kommuni isumaqatigaara oqarmat uparuaanerit naliliinermik tunngaveqartutut isigisariaqartut taamalu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuusaanatik. Suliamut tunngatillugu oqaloqatigiinnerit pillugit imaqarniliat sukumiinerusumik imariisaat tamatumani innersuussutigaaqka, taakkulu imatut paasivakka kommunip uparuaanermi allakkat ammasut suliarineqarnerat ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa suliamut atatillugu unioqutitsinerattut isiginiarneqarsinnaanera (oqaatigineqartutut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarnikkut malersorneqartussaq) pingaartillugu isiginiarsimanngikkaa, pisortalli pisortatut sulinissaminnut naleqqunnerannik pingaarnerusutigut naliliivigineqarnerattut isiginerusimallugu. Uparuaanerit siunissaq eqqarsaatigalugu aammattaaq pisimapput, tassa imaappoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pissusilersornerisa siunissami allangortinneqarnissaat siunertaralugu uparuaasoqarsimavoq.

Taamaalilluni kinguleruttoq tassaavoq (naliliineq tunngavigalugu) uparuaanerit taakku suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerut isigisariaqarnerisut.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 1 pillugu oqaaseqaatinis ersepoq "aalajangiiffigineqarsimasut"-nik oqarnermi inatsiseqartitsinikkut iliuutsit, tassa imaappoq oqaaseqaatit pisumi pineqartumi suup atuuttussaananeramik aalajangersaasut eqqarsaatigineqartut.

Atorfeqartitaaneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit, qulaani oqaatigineqartutut uparuaanertut ittut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinernik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqarsinnaapput.

Taamaalilluni siusinnerusukkut oqaatigineqartutut ilimagineqarpoq naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinerit (matumani tjenestemandiunngitsunik peersitsinerit soraarsitsinerillu ilanngullugit eqqarsaatigalugit) naalasseriitsulior-

nerlu pissutigalugu qisuariaatit allat tassaasut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartut.

Soraarsitsinerit naliliinermik tunngaveqartut aamma aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartutut isigineqartariaqarput.

Naliliineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit aalajangersimasut aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut aamma ilaatinneqarsinnaasussaapput. Qisuariaatilli (naliliinermik tunngaveqartut) suut taamatut oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqarneranni ammut killissarititaasumik atuuttoqartariaqarpoq.

Taamatut killissaliinermi aalajangiisuusoq tassaasariaqarpoq naliliineq tunngavigalugu qisuariaat (taamatuttaarlu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariaat) inatsiseqartitsinikkut qilersuisuusunik sunniuteqartoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatit taaneqartut, tamannalu qisuariaatit atorfeqartitaanermut nanertuutaasumik toqqaannartumillu sunniuteqarneratigut malunniutissalluni. Suliamut tunngatillugu qisuariaatini aalajangiinermik oqartarneq pillugu oqaaseqaatit Niels Fengerip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi quppernemi 103-mi tullianilu oqaatigineqartut aammattaq innersuussutigaaqka.

Naliliineq tunngavigalugu mianersoqqusineq unioqqutitseqqinnermi sunniuteqartussatut nassuiarneqartussaq taamaalillunilu pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu kingusinnerusukkut suliami sulinermut tunngasumi toqqaannartumik ilaatinneqarsinnaasussaq taamaalilluni atorfeqarnermut toqqaannartumik nanertuutaasumik sunniuteqassaaq. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq naliliineq tunngavigalugu mianersoqqussut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartussaasooq, aamma tak. Folketingip Ombudsmandiata 2003-mi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 677 tullialu.

Naliliineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit allat, soorlu uparuaanerit, erseqqissaaviginninnerit, inissiinerit il.il. taaguutitut eqqarsaatigalugit akule-riillugit atorneqarajuttut amerlanertigut tassaaginnartussaapput atorfeqarnermut tunngasumik isumaginninnermik aqutsinikkut erseqqissaanerit. Nanertuutaasumik qisuariaatit taamaattut atorfeqarnermut nanertuutaasumik toqqaannartu-

millu aallaavittut sunniuteqassanngillat, taamaalillunilu uanga paasinninnera unaavoq taakku suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartussaangitsut.

Suliami matumani uanga paasinninnera unaavoq uparuaanerit tassaaginnartut siunissami atorfeqartitaanermut tunngasut qanoq isumagineqarnissaannik aqut-sisoqarfimmit ulluunerani paaqqinniiffiit pisortaannut pingasunut taakkununga erseqqissaanerit. Taamaalilluni uparuaanertigut taakkua toqqaannartumik kingunerisassaannik aamma aalajangersaasoqarsimangilaq.

Taamaattumik K Kommunip uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunnginnerannik paasinninnera pillugu isornartorsiorsinnaangilara. Taamaalilluni tamatuma kingunera tassaavoq uparuaanermi (innarlitsaaliinermik qulakkeerinninneq pillugu) aalajangersakkat isiginiarneqartussaanginnerat.

3.4. Allanit ikiorneqarsinnaatitaaneq (illersorteqarsinnaatitaaneq)

K Kommunip suliamik suliarinninnerup ingerlanerani oqaatigaa kommunip paasinninnera unaasoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pineqartut suliamut atattillugu oqaloqatigineqarnerminni (“qulaajaaniarluni oqaloqatigiinnerni”) illersorteqarsinnaatitaangitsut. Taamaalilluni kommunip paasinninnera unaavoq suliami illua'tungiusoq aatsaat illersorteqarsinnaatitaassasoq oqaloqatigiinnerup suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik nag-gasersinnaaneqarnera pineqarpat.

Kommunip inatsiseqartitsinermik taamatut paasinninnera allanit ikiorneqarsinnaatitaanermik aalajangersakkap suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 8-mi takuneqarsinnaaneranik pissuteqartoq ilimagaara, taannami oqaatigineqartutut suliaq aalajangiiffigineqartoq pineqarpat aatsaat atuuttussaammat.

Suliassalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 8 inatsiseqartitsinermi tunngavimmik aallaaveqarpoq, taamaalillunilu allanit ikiorneqarsinnaatitaaneq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip atuuffiani pineqartumit annertun-ruvoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi Jon Andersenip quppernermi 537-mi allaaserisaa.

Pingaartumik aqutsisut oqartussaasumi atorfeqartitaasunik oqaloqatiginninneri-
nut atatillugu tamatuma manna nassataraa, tassalu atorfeqartitaasoq aqutsisunit
suliamut tunngasumik oqaloqatigineqarnermini allamik najuutsitsinissaminut pi-
sinnaatitaaffeqartariaqartoq. Tamanna oqaloqatigiinneq suliamut atatillugu qi-
suariaammik aalajangiiffiginninnertut ilusilimmik inernilerneqassangatinneqar-
nersoq apeqqutaatinnagu – oqaatigineqartutut – atuuppoq, tak. Niels Fengerip
atuakkiaani “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi qup-
perneq 296.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pingasut taakku suliamut tunngasumik o-
qaloqatigineqarnerminni illersorteqarsinnaatitaannginnerannik K Kommunip
paasinninnera ajuusaarnartutut isigaara. Uanga paasinninnera unaavoq kommu-
nip paaqqinniffiit pisortaannik pineqartunik illersortimik nassarnissamut periar-
fissamik ingerlatsinermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu nammineq suliniute-
qarnermigut ilitersorsimasariaqaralarai, aamma tak. Folketingip Ombudsman-
diata 2007-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 132 tullialu.”